

G. ZINOVJEVILLE

21. V. 1916.

En halua kirjeenvaihtomme muuttuvan molemminpuoliseksi piikittelyksi. Kysymys on vakava, ja vaikka olen siitä jo useamman kerran puhunut, toistan välttämättömyyden pakosta vielä kerran.

Oltuaan yli puoli vuotta yhteistyössä „kustantajain” (Kijevskien) kanssa ja harkittuaan tätä koetta kaikin puolin useita kuukausia Pää-äänenkannattajan toimitus lähetti heille talvella 1915 kirjeen, jonka Tekin allekirjoititte. Kyseisessä kirjeessä Pää-äänenkannattajan toimitus ilmoitti kieltäytyvänsä osallistumasta „Kommunistiin” useista erittäin seikkaperäisesti selostetuista syistä, joiden esittäminen otti kirjeessämme hyvin paljon tilaa ja jotka huipentuivat siihen, että me emme voi ottaa kantaaksemme puoluevastuuta moisista toimituskumppaneista, että heidän suhteensa asiaan ei ole puoluekantaista ja että väliaikainen yritys vetää samaa köyttä on katsottava epäonnistuneeksi.

Me päätimme julkaista „Sbornik Sotsial-Demokratian”.

Sitten Teillä alkoi ilmetä horjuntaa, mikä johti viimeiseen keskusteluunne Kienthalissa. Minä tein Teille myönnöksen kun suostuin yrittämään suhteiden palauttamista ennalleen ehdolla, että (1) Pää-äänenkannattajan *toimitus* sopii kustantajien kanssa aikakauslehden jokaisen numeron suhteen; (2) he luopuvat luonteeltaan „imperialistis-ekonomistisesta” ryhmäasenteestaan ja „keinottelustaan” meidän ja Radekin välisillä erimielisyyksillä j.n.e.

Näitä ehtoja ei pantu paperille, ja Te kiistätte ne nyt. Tämä kiista menetti kuitenkin merkityksensä Teidän *itsenne* esitettyä kirjallisesti A:lle osoitetun kirjeen luonnoksessa *omat* ehtonne ja kustantajien *evätyä jopa nämäkin* ehdot! (ja Te vakuutitte minulle ole-

van selvää, että he eivät tulisi pitämään kiinni tasavertaisuudesta!).

On siis tosiasia, että jos vielä Kienthalin tapaamisemme jälkeenkin hyväksyttäisiin Teidän „tulkintanne”, t.s. se, että minä asetin suurempia ehtoja kuin Te, niin kustantajathan hylkäsivät *Teidän* pienemmätkin ehdot.

On itsestään selvää, että Teidän suoranaisena ja ehdottomana velvollisuutenanne olisi tämän jälkeen ollut hyökätä kaikkiin voimin kustantajia vastaan, katkaista lopullisesti suhteet heihin ja pyrkiä kaikkiin tavoin todistamaan Aleksanderille, että näitä herroja on mahdoton pitää johtavan aikakauslehden toimittajina.

Sen sijaan Te ehdotatte antautumista heidän armoilleen, luopumista kaikista ehdoista ja Teidän itsennekin allekirjoittaman Pää-äänenkannattajan toimituksen kirjeen takaisin ottamista! Ja kaikki tämä sen varjolla, että „heitä ei kannata ottaa vakavasti”: itse asiassa Te ehdotatte, että *Teidän* politiikkaanne ei otettaisi vakavasti. Te madallatte toimituksen kirjeen piru ties millaiseksi, luovutte kannastanne ja annatte kustantajille *mahdollisuuden* johtopäätökseen, että Pää-äänenkannattajan toimitus on tehnyt typeryyden!

Se ei ole enää pelkkää horjuntaa, vaan se on sellaista kolmanteen potenssiin korotettua horjuntaa, mikä muuttuu joksikin vielä paljoka pahemmaksi.

Minulle ei jää muuta neuvoa kuin toistaa viimeisen kerran, miksi en mene „Kommunistiin”, miksi pidän sitä puolueenvastaisena ja vahingollisena, miksi pysyn Pää-äänenkannattajan toimituksen kustantajille lähettämän irtisanoutumiskirjeen kannalla.

Solmimme kustantajien kanssa väliaikaisen „liiton”, meidän sanoimmekin sitä „liitoksi” tehden aivan selvän varauksen sen väliaikaisesta luonteesta, „kokeilumielessä”. Tätä väliaikaista liittoa solmittaessa kustantajat esiintyivät Buharinin häilyväisyyttä *vastaan* (maaliskuussa 1915 pidetyssä Bernin konferenssissa), *eikä ilmennyt* ainoatakaan tosiasiaa, joka olisi viittannut siihen, että nämä kolme (kustantajat+Buharin) muodostavat ryhmän eriävine katsomuksineen.

Aikakauslehden ensimmäisen numeron ilmestyttyä heidän kesken tapahtui tällainen yhteenliittyminen, ja kun minä pitkän edeltävän kirjeenvaihdon jälkeen nimitin

heidän suuntaustaan „imperialistiseksi ekonomismiksi”, Te kirjoititte minulle olevanne samaa mieltä. Tämä tapahtui maaliskuussa 1916. Se vahvisti vielä kerran, että Pää-äänenkannattajan toimituksen seikkaperäinen talvellinen kirje oli osunut oikeaan.

Puolueen — ja maailman — tilanne on nyt sellainen, että KK:n on jatkettava eteenpäinmenoaan itsenäisesti, *sitomatta* käsiään enempää Venäjän asioissa kuin kansainvälisissäkään kysymyksissä. „Kustantajat”, jotka ovat sekä kynäilijöinä että poliitikkoina mihinkään kelpaamattomia (minkä Pää-äänenkannattajan toimitus oli pakotettu osoittamaan talvellisessa kirjeessään), haluavat *sittoa* meidät *tasavertaisuutta* koskevalla sopimuksella, t.s. meidän olisi suostuttava myöntämään tasavertaisuus daamille, joka ei ole kirjoittanut riviäkään eikä kerrassaan mitään käsitä, sekä „nuorellemiehelle”, joka on kokonaan tämän vaikutuksen alainen. Ja he käyttävät tätä tasavertaisuutta *keino-tellakseen* meidän ja Radekin, meidän ja Buharinin y.m. välisillä erimielisyyksillä!

Olisi suorastaan mieletöntä suostua tuollaisissa oloissa tasavertaisuuteen, se merkitsisi koko työn tarvelemistä.

Ei ole totta, että he haluavat „vain väittelyä”. Väittelyyn heillä on kaikki mahdollisuudet. Heillä on rahaa. On kulu-
nut lähes vuosi. Miksi he eivät kirjoita eivätkä julkaise väittelykirjasia? Siksi, että he eivät halua *itse* kantaa vastuuta! Se on selvä. Ja juuri se onkin puoluekantasuuden pilkkaamista, sillä sen, joka toittottaa erimielisyyksistä, on harkittava asiaa, esiinnyttävä avoimesti, kannettava vastuu eikä „keino-teltava” ja vaadittava „tasavertaisuutta”, kun puolue ei edes tiedä heidän kantaansa (ja kun *heillä* ei ole kantaa).

On tosiasia, että Buharin kompastelee joka askeleella niihin katsomuksiin, jotka hän esitti kirjallisesti maaliskuussa 1915 (konferenssissa) ja jotka *Tekin* hylkäsitte. Te myönsitte tämän tosiasian yhtymällä maaliskuussa 1916 (vuotta myöhemmin) „imperialistisesta ekonomismista” antamaani arvioon.

Myöntymällä „tasavertaisuuteen” te myönnätte puolueen edessä tasavertaisuuden Buharinin häilynnälle! Te sidotte meidän kätemme ja kannustatte tuota häilyntää. Se on mieletöntä politiikkaa.

Tiedätte Radekin ensiksikin niin kovasti „loukkaantuneen” (siitä, että vaadimme teesiemme julkaisemista Pannekoekin aikakauslehdessä), ettei — kuten itse kirjoittitte minulle maaliskuussa 1916 — hän tee kanssanne „mitään kollegista työtä”! Eivätkä meidän ja hänen väliset erimielisyydet ole hävinneet; päinvastoin, Tehän itse yhdyitte minun ajatukseeni, että hänen arvionsa Irlannin kapinasta on ällöttävä. Ja Te ehdotatte, että myönnettäisiin „tasavertaisuus” kustantajille, jotka piilottelevat Radekin selän takana keinotellen (2.000 frangilla!) meidän ja hänen välisillä erimielisyyksillä!! Se on mieletöntä politiikkaa.

Toiseksi — Radek on eri asia ja hänen lehtensä („Gazeta Robotniczan”) toimitus eri asia. Sen, että tämä lehti on myös harjoittanut teerenpeliä (Tshheidzen edustajaryhmän, Trotskin y.m. kanssa), olette itsekkin myöntänyt. Muistakaa, että kyseinen lehti ilmestyi helmikuussa 1916 ja että Teidän osanotollanne laadittiin Ulkomaisen järjestön komitean kirje²¹⁹ sitä vastaan. Mitä vakavaa politiikkaa se on, jos me nyt annamme johtavassa aikakauslehdessämme „tasavertaisuuden” ihmisille, jotka haluavat tavoitella itselleen uraa „käyttämällä hyväkseen” taisteluamme puolalaisia vastaan, jotka kavalsivat meidät Vandervelden ja Kautskyn hyväksi 3/16. VII. 1914??

Kolmanneksi Te tiedätte, että Radek halusi Kienthalissa lannistaa meidät enemmistön voimalla vasemmiston keskuudessa, vasemmistolaisten neuvottelukokouksessa käyttämällä hyväkseen Froelichia, Robmania j.n.e. ja että tarvittiin *uhkavaatimusta*, jotta hänet saatiin tunnustamaan meidän KK:mme *itsenäisyys*. Mitenhän sillä vielä „keinotellaan”, kun esiin nousee kysymys suhtautumisesta Juniukseen (tämä kysymys on jo noussut) tai „mekaanisesta eroamisesta” kautskylaisista y.m.! *Takaatteko*, ettei mitenkään?? Jos takaatte, niin se merkitsee Teidän taholtanne samaa kuin irtisanoutuminen koko politiikastamme. Jollette takaa, niin olisi epäviisasta sitoa tämän jälkeen käsiään johtavan aikakauslehtemme toimituksessa.

Minä en missään tapauksessa suostu sellaiseen järjettömään politiikkaan. Se on lopullinen päätökseni. Ajattelen edelleenkin, että yksistään „Sbornik Sotsial-Demokratian” julkaiseminen tuo selvyyden asiaan (jonka Te haluatte auttamattomasti sotkea). „Sbornik Sotsial-Demokrata”

kokoaa ympärillemme joukon mitä tarpeellisimpia voimia (Varin, Safarov, lättiläiset y.m.), loitontaa Buharinin kustantajista vetäen häntä meille päin, antaa meille mahdollisuuden *johtaa* puoluetta (ja kansainvälistä vasemmistoa) eikä laahata ... kustantaja-matamin hännässä.

Kirjoittakaa minulle tarkoin päätöksestänne. Muodollisesti asia on nyt niin, että Pää-äänenkannattajan toimitus on katkaissut välinsä „Kommunistiin”, ja toimituksen viimeinenkin yritys (jopa Teidän *pienemmätkin* ehtonne) on hylätty. On siis julkaistava ilmoitus „Kommunistin” lakkauttamisesta ja „Sbornik Sotsial-Demokratian” ilmestymisestä.

Puristan kättänne ja lähetän salut! *

V. U.

Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran v. 1934

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — terveiset! *Toim.*